

صالحان بر بنائی مسجد جامع ایتوب شونده جمعه
 اوقوغه رخصت ایتسه شول کافی یعنی شول رخصت
 ایله جمعه اوقلسه جمعه دن کیته جمعه اوقو ایچون
 اوقاز دیگان کاغد شرعا لازم نرسه توگل .
 چونکه جمعه نك شرطندن بولغان نرسه پادشاه
 اذیندر، اذن ایسه اوقی بیر یکنزدیمک ایله ده اولدر.
 غوبر ناطور نك «اوقی بیر گز» دیگان سوزی جمعه
 اوقوغه رخصت ده بوله هم خطیب تعیین ایتونی
 اهالینك اوزینه طابشروده بوله. اهالی خطیب ایتوب
 کمنی تعیین قیلغان بولسه لر شول خطیب غوبر
 ناطور نك رخصتی ایله تعیین قیلغان خطیب بوله در.
 بناء علیه جمعه وعید نماز لرنی اوز یکنز نك بورنغی
 مسجد یکنز ده اوقوبك درست بولادر. امام نك اوقازی
 بولماسه ده غوبر ناطور نك رخصتی ایله اوز یکنز شول
 امامنی خطیب ایتوب تعیین ایتکاخ پادشاه طرفندن
 تعیین ایدلگان خطیب بوله در. اما مفتی حضرت
 طرفندن آلنغان شهادت نامه جمعه اوقو ایچون فائده سی
 یوقدر. یعنی غوبر ناطور نك «اوقی بیر یکنز» دیگان
 سوزی بولماغانده اول کشینك اوقیغان نمازی شرعا
 جمعه دن کیتهدر. چونکه مفتی حضرتکه پادشاه طرفندن
 جمعه اوقوغه رخصت بیرو پراسی بیر لمگان.
 (وحاصله انه لا نصح اقامتها الا لمن اذن له السلطان بوا
 سطة اوبدونها اما بدون ذلك فلا) ردالمحتار ج ۱ صحیفه
 ۵۶۲ یعنی بو حقه سوز نك حاصلی شول: جمعه اوقوب

I

چالقارده کمال اسملی کشی طرفندن سوال .

چالقارده یدی سگز یلدنبرلی ایچنده نماز اوقیلوب
 کلگان مسجد مز بار ایدی حکومت طرفندن رخصت
 ایله صالحانسه ده گو بیر ناطور طرفندن ایچنده نماز
 اوقی بیر یکنز دیگان سوز بوینچه اوشبو کونگه قدر
 شول مسجد ایچنده جمعه وعید نماز لربن اوقیلوب
 کیلونگان ایدی. اوشبو یل قزاقلر طرفندن حکو-
 متدن رخصت آلنوب چالقار نك بر چیتینه صابورنی
 مسجد صالحدی. لکن رخصت بز نك ایچون توگل
 فقط قزاقلر ایچونگنه. ایندی بز نك جمعه وعید نماز
 لرنی بورونغی اوز مسجد مزده اوقو درست بولور
 می؟ درست بولماسه بز نك قزاقلر مسجدینه باروب
 جمعه وعید نماز لری اوقومزغه قزاقلر نك رضالقاری
 شرطمی؟ بز نك آنده بارومزغه قزاقلر نك راضی
 بولماو احتماللری باردر. بز نك امامه بز نك حکومت
 طرفندن بیر لگان اوقازی بولماسه ده مفتی طرفندن
 امام خطیب و مدرس ملک گه آلنغان شهادت نامه سی بار.

اداره - بز نك دیار مزده مسجد جامع صالحوغه
 رخصت بیرونی هم خطیب تعیین ایدونی پادشاه مز
 حضرتلری غوبر ناطور لرغه طابشرغان غوبر ناطور
 بربرده مسجد جامع صالحوغه رخصت ایتسه یا که

پيرو درست بولمى مگر واسطه بران يا كه واسطه سز اوق
پادشاه اذن بيرگان كشيگه گنه درست بولا اما
پادشاهدن هيچ بر اذن سز جمعه اوقو درست تو گل
ديمكدر. ايندى سز نك بورونقى مسجد ينگزده جمعه
اوقوعه غو بر ناطور نك اذنى پادشاه حضرتلر ينگ بالوا
سطه اذنى بولغان بوله در. شولاي بولغاچ سز گه جمعه
اوقو ايچون قز اقلر مسجد ينه بارونك لزومى بولميدر.
شونسيده معلوم اولسونكه قز اقلر مسجد ينه باروب
جمعه اوقوعه انلر نك رضاقلرى نك هيچ لزومى يوقدر
چونكه مسجد صالئوب ايچنده بر دفعه جماعت و اذان
واقامة ايله نماز اوقلد يسه اول مسجد بلا خلاف و باتفاق
الائمة الثلاثة وقفى بولوب صالوچيلر ملكندن چغوب
بيت الله بولوب كينه در (ويزول ملكه عن المسجد
والمصلى بقوله جعلته مسجدا و شرط محمد الصلوة فيه)
تنوير باب الجمعة. يعنى مسجد دن عيد نمازى و جنازه
نمازى اوقيل چق يردن واقف نك ملكى زائل بوله
(اول يرلر واقف نك ملكندن چيغالر) واقف نك بو بنانى
مسجد قيام دم ديمكى ايله. امام محمد شول يرده
نماز اوقيلونى شرط ايتده ديمكدر. يعنى امام ابو يوسفكه
بناء بو بنانى مسجد قيام دم ديمك ايله مسجد، آنى صا-
لوچيلر نك ملكندن چغا. امام محمدكه بناء شول يرده
نماز اوقو ايله واقف نك ملكندن چغادر. ايندى قداقلر
مسجد نده بر دفعه نماز قيلنغان بولسه اول مسجدكه
سز تو گل باشقه يرلردن كيلوب جمعه و عيد اوقيسه -
لرده يارى. قز اقلر نك هيچ بر رضاقلرى كرك تو گل
چونكه حاضر اول مسجد انلر نقى تو گل بيت الله در.
بيت الله ده هر كمنك نماز اوقوعه حقى باردر. هيچ
كمنك رضالقى كرك تو گلدر.

II

تاشكندده امام لطف الله بن فخر الدين طرفندن
سؤال.

رسول خدا نك (احب الاعمال الى الله تعالى فى يوم
العيد اهراق الدم) حديثى واردر. بو حديث صحيح
حديثه؟ يوقسه موضوع حديثه؟ صحيح بولسه قان
آغزوبر له گنه قربانلق نك ثوابى طابلامو؟
ايشنديكزه كوره حج كونلر نده منا طاونده
چالغان يوزمك قربانلقنى قان آغزو بر له گنه كفايه
لئوب ايتلر بين تيريلر ندى الهى توبراقعه ك-وموب
قويولار بولغالى ايكان. شول عمل يوقار و دهغى
حديث بر له درست بوله مو؟ منم فكر مچمه بوايتلر
اسراف بوله لر كى.

رسول خدا زماننده هم اصعب زماننده مناده
چالغىن قربانلر بويله يرگه كومله ايديهو؟ يوقسه بو
يرگه كومو عادتى عصر سعا دندن اصحاب زمانندن
صو ك چقغان بر بدعتيهو؟ قربان عيى بو او مناسبيله
هر مجلس ده ديب اينور لك اوشبو توغريده سوزلر
قوز غايلا سواللر بيروله شونك ايچون بو توغريده
مجله ده آچق جوابلر بولسه ايدى ديو كوتوب قالا من.

اداره - بو حديثنى بو عباره ايله كوره آلامدق.
مشكوة شريفده باب الاضحية ده فصل ثانى ده ترمزى
وابن ماجه روايتيله توبانده گى عبارة ايله بر حديث
ذكر ايدلمشدر.

(وعن عائشة قالت قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم ما عمل ابن آدم من عمل يوم النحر احب الى الله
من اهراق الدم وانه ليأتى يوم القيامة بقرونها
واشعارها واطلائها وان الدم ليقع من الله بمكان قبل ان
يقع بالارض فطيبوا بها نفسا رواه الترمذى وابن ماجه)
مشكوة بهامش الهرفات ج ۲ صحيحه ۲۶۷ بو حديث
ترمذى روايتنده (ما عمل ابن آدم) عباره سى اور ننده
(ما عمل آدمى) عباره سى لدر. ابن ماجه روايتنده
(من اهراق الدم) اور ننده (من هراقه دم) عباره سى لدر.

III

محمد نور قانی بیف طرفندن سوأللر.

۱ نچی سوأل ۳۴ نچی نومبر مجله ده هر یعقوب بیف -
 نك ۴ نچی سوأل نك جوای بزانی بك زور حیرتده
 فالدردی. هم کوب قورقدق. براوگه نسیئنه گه مال
 بیر گانده حجت یا که ویکسل آلو لازم ایکان، بز نك
 بو یاقده همه نك معامله سی: دفتر گه یازوب دکاندار ارغه
 مال بیره مز. شونی هر بازار کونزری آز آز آلوب
 تمام بولغاچ ینه بیروله در. اما دفتر گه اوزم ز گنه یا -
 زامزده قویامز حجت هم ویکسل آلهمایدر. آلوغنه
 هم ممکنه تو گل. هر آیلک ۲ - ۳ یول مال بیروله در
 هم شول دکانچیلر ده همه سنده توره تورغان حقه - ز
 بولا. بو هم بعضی خطلی بعضی خطسز یعنی حجتسز
 بولا. ایندی بز نك بو سودالار مزغه قاراغانده بز لر
 حجتسز بورچ بیروچیلر جه - لسندن بولسق اشمز
 خراب. بناء علیه بز لر نی روشچه معامله قیلورغه
 تیوشلی؟

۲ نچی سوأل براوگه قرض حسنه براسه بو
 کشیدن هم حجت آلو رغه تیوشلی می؟

اداره - اول نومبر ده اولقدر قور قراق اش
 یوقدر. ایتده گی امرده علمانک اختلافی بار لغی
 یازلغان. کوبردک علما امرنی ندب ایچون دیمشلسر
 دیو ذکر ایدلگن: امر ندب ایچون بولغانده حجتسز
 ویکسلسز بورچ بیرو گناهلی اش بولمیدر. تیک
 باری تیوشلی بولغان بر اش قیلونهی قالغان بوله در.
 هم اول آیت بورچلانوچی کشینک اشانچیلیغی
 معلوم بولمغان صورتکدر. اما برسی آخر گه اشانچلی
 کشیلر حجتسز اش قیلسه لرده یاریدر. مذکور ایتدن
 بر ازغنه توبانده (فان امن بعضکم بعضا فلیؤد الذی
 ائمن امانته ولیتق الله ربه) آیتی ده مذکور در. یعنی

حدیث شریفنک معنای منیفی: نجر کوننده ادم بالا
 سینک الله تعالی گه فان آغز و دن باشقه سیو کلی عملی یوقدر
 قانی آغز لغان قربان قیامت کوننده مو گز لری توکلری
 تویاقلری ایله کیلور. قرباننک قانی یر گه توشماس
 بورون الله تعالی حضور نده قبول یرینه آشار، بناء
 علیه سز مؤمنلر قربان توغر و سنده نفسگزی قلبگزی
 خوش توتوگز (قلبگزه نلله نیندی وسوسه لر کیتروب
 قربان کیسونی فان آغزونی مکروه کورمه گز) دیمکدر
 بو حدیثی ترمندی حسن غریب دیمش حاکم صحیح
 الاسناد دیمش بناء علیه بزده بو حدیث صحیحدر دیب
 اینه آلامز.

هم فان آغزو برلن گنه قربانلقنک ثوابی طابلا در.
 زیرا واجب بولغان نرسه شول قانی آغز مقدر قربان
 بانلقنک ایتنی آشاویا که آشاتوباخود صدقه ایتوب بیرو
 بر سیده واجب توکل مستحیکنه در. (فتجب التضحية ای
 ارافة الدم من النعم) در المختار کتاب الاضحية یعنی
 تضحیه واجب بوله در آنک معناسی حیوانندن قانی آغز من
 واجب بوله دیمکدر.

مناده قربان ایتلرنی یر گه کوموعادتی زمان سعادتده هم
 اصحاب زماننده بار لغی کتابلر ده کورله ی صوغتی زمانلر
 ده مسلمانلر دن بایلر کوبایوب فقر الر از ایدیعی سببلی
 اول اشلر شول بر نك حکومتی طرفندن لمصلحة
 میدانغه چعارلغان بر اش بولورغه کرک. چونکه
 قربان کیسوچیلر کوب بولوب کیسکان قربانلر نك ایتلرن
 آشاوی فقر الر از اولدیغدن کیسلگان قربانلر تعفن
 ایدوب صاصوب حفظ صحت جهتندن بو اش ضررلی
 بولغانلقدن حکومت اول کیسلگان وایتی النماغان
 قربانلرنی کومر گه امر ایتکان. وشول امر بوینچه حالا
 اول اشلر شولای دوام ایتوب کیله در.

اگر دہ بر بر یگز گہ اشانچلی بولسہ گز امانت آغان کشی (پورچلی کشی) امانتلی ادا ایتسون (پورچنی کامل اوتہسون) اللہ دن قورقسون دیہ سکر. شولای بولغاچ اشانچلی کشیلر گہ پورچنی حجتسز بیروده درست بولغان بولدر. تیک پورچلی کشی سوکندن انکار قیلسہ پورچ بیر وچینک اوزینہ ضرر بولچقدر. شونڈنہشقه گناہ یوقدر.

۲نچی سوالنک جوابی فرضدہ مدایندر. اندہدہ حجتہ الوکور کم اشدر. آلماسدہ یاریدر. تیک فرضدہ مدت یوقدر یعنی فلانچہ وقتدہ تولرسک دیب وقت تعیین قیلویار امیدر. (وعلی اعتبار الانتہاء لایصح لانه بصیر بیع الدرہم بالدرہم نسئہ وهوربا) ہدایہ یعنی فرض نك آخری اعتباری برلن وقت تعیین قیلو درست تو گلدیر. چونکہ اول وقتدہ درہمنی درہمکہ نسئہ گہ بیر لگان بولہ اول ایسہ ربابولہ. ربا درست تو گل ایدی بناعلیہ فرضدہ وقت تعیین قیلودہ درست بولمی دیہک بولہدر.

اشکال گہ جواب

اوتکان نومبردہ اشکال عنوانیلہ آخوند و مدرس داملا زاهد اللہ حضرتنک و مشاورہ عنوانیلہ داملا صادق حضرتنک تنبیہ عالیاری درج ایدلگان ایدی بو حضرتلرنک ہر ایکوسینہ رحمتلر تشکرلر ایلمز. شونک ایلہ برابر اوزمزنک کوب یلار دنبرلی بیروب کیلگان ۳۳ نچی نومبردہ گی جوابہزنی اوزمزچہ بیک طریشوب قات قات کتابلرغہ مراجعت ایدوب اوز مطالعہمزن گہ بناء شول جوابہزنی حق دیب بیلوب یازا کیلک.

محترم زاهد اللہ حضرتنک اشکالک کتوردیکی عبارات فقہیہ لرینک بعضیسی ظاہردہ آنک مدعاستہ موافق کور نسہدہ بزک مطالعہمزن گہ بناء آنک کوبسی بزک مدعاہمزن گہ دلیل بولورغہ یارارلقدیر. اول عبارہلر حقندہغی سوزلرمزنی سوکغہراق قالدیروب بز باشلاب اوزمزنک مدعاہمزن گہ دلیل ایتدیکمز فتح القدیر عبارہسندہ اوز مطالعہمزننی تکرارا عرض ایدوب شول حقہدہ بر آز تفصیل ایتک بولدی. شاید عرض ایتدیکمز مطالعہنک خلاف حقیقہ اولدیغہ قناعت ایدرلک دلیل لر کورسک ہیج شبہہسز تنبیہ عالیاریلہ متنہ اولوب بیر گان جوابلرمزنک خطا ایدیکنی اعلاندن کیرو تورمایہ چقمز. بزک حاضر گہ ایتہ تورغان سوزلرمز شویلدہر:

امام اعظمنک دلیلی فتح القدیردہ بیان قیلنغانچہ بولغانک تاتارچہسی شولایغہ بولہ: اجارہ گہ بیر لگان جیرنک عشری موجر گہ بدل ایجار دن لازمدر. زیرا جیر زراعتہ ایلہ نما حاصل ایتدیکی کبی اجارہ گہ بیرو ایلسدہ نما حاصل ایتدہدر. شولای بولغاچ زراعتہ برلن آشلق مراد و مقصور بولغان شیکملی اجارہ برلندہ اجرة مقصود بولغان بولہدر. شو حالدہ جیرنک حقیقی نماسی مستاء جر گہ بولسہدہ معنوی نماسی موجر گہ بولغان بولہدر ہم اول نمائی موجر ملک لنگاندہ. شولای بولغاچ عشرنی موجر گہ واجب دیب ایتوتیوشلی بولہدر.

ایندی بو دلیلدہ امام اعظم حضرتلرنک ملاحظہ سنہ آلدیغی ودقت ایتدیکی اوچ فرسہ بار. برسی: جیرنک ایکی تورلی یعنی زراعتہ برلندہ ایجار برلنک استنہاسی: ایکنچیسسی شول نمالرنک مقصود بولولری. اوچونچیسسی معنوی نمائک (بدل ایجارنک) موجر گہ ملک بولویدر. مونہ بو اوچ مادہدہ ہر تورلی تجویزلر قیلورغہ اورن بولسہدہ عہوما اہل علم

III

محمد نور قانبييف طرفندن سوأللار .

١ نچى سوأل ٣٤ نچى نومبر مجله ده عمر يعقوبف .
 نك ٤ نچى سوألينك جوابى بزارنى بك زور حيرتده
 قالدردى . هم كوب قورقدق . براوگه نسيئته گه مال
 بيرگانده حجت يا كه ويكسل آلو لازم ايكان ، بزك
 بوياقده همه نك معاملهمى : دفتر گه يازوب دكاندارلارغه
 مال بيرهمز . شونى هر بازار كونلرى آز آز آلوب
 تمام بولغاچ ينه بيروله در . اما دفتر گه اوزمز گنه يا .
 زامزده قويامز حجت هم ويكسل آلنمايدر . آوغه
 هم ممكنده توگل . هر آيك ٢ - ٣ يول مال بيروله در
 هم شول دكانچيلرده همه سنده توره تورغان حقه - ز
 بولا . بو هم بعضسى خطاي بعضيسى خطسز يعنى حجتسز
 بولا . ايندى بزك بو سودالار مزغه قاراغانده بزلر
 حجتسز بورچ بيروچيلر جه - لسندن بولسقى اشه ز
 خراب . بناء عليه بزلرنى روشچه معامل قيلورغه
 تيوشلى ؟

٢ نچى سوأل براوگه قرض حسنه براسه بو
 كشيدن هم حجت آلورغه تيوشليمى ؟

اداره - اول نومبرده اولقدر قورقرلىق اش
 بوقدر . اينده گى امرده علمانك اختلافى بارلغى
 يازلغان . كو برك علما امرنى ندب ايچون ديمشله ر
 دبو ذكر ايدلگان : امر ندب ايچون بولغانده حجتسز
 ويكسلسز بورچ بيرو گناهللى اش بولميدر . تيك
 بارى تيوشلى بولغان بر اش فيلونمى قالغان بوله در .
 هم اول آيت بورچلانوى كشينك اشانچليلىغى
 معلوم بولمغان صورته در . اما برسى آخر گه اشانچلى
 كشيلر حجتسز اش قيلمه لرده ياريدر . مذكور ايتدن
 بر ازغنه توبانده (فان امن بعضكم بعضا فليؤد الذى
 ائتمن امانته وليتق الله ربه) آيتى ده مذكور در . يعنى

حديث شريفك معنای منيفى : نجر كوننده ادم بالا
 سينك الله تعالى گه فان آغزودن باشقه سيوكلى عملى يوقدر
 قانى آغز لغان قربان قيامت كوننده موگزارى توكلرى
 تويافلرى ايله كيلور . قربانك قانى ير گه توشماس
 بورون الله تعالى حضورنده قبول يرينه آشار ، بناء
 عليه سز مؤمنلر قربان توغروسنده نفسگزنى قلبگزنى
 خوش توتوگز (قلبگزه ئله نيمدى وسوسه لر كيتروب
 قربان كيسونى فان آغزونى مكروه كورمه گز) ديمكدر
 بو حديثنى ترمذى حسن غريب ديمش حاكم صحيح
 الاسناد ديمش بناء عليه بزده بو حديث صحيحدر ديب
 ايتنه آلامز .

هم فان آغزو برلن گنه قربانلقنك ثوابى طالبادر .
 زيرا واجب بولغان نرسه شول فان آغز مقدر قر
 بانلقنك ايتنى آشاويا كه آشاتوباخود صدقه ايتوب بيرو
 بر سیده واجب توكل مستحبكنه در . (فتجب التضحية اى
 ارافة الدم من النعم) در المختار كتاب الاضحية يعنى
 تضحية واجب بوله در آنك معناسى هيو انندن فان آغز من
 واجب بوله ديمكدر .

مناده قربان ايتلرنى ير گه كوموعادتى زمان سعادتده هم
 اصحاب زماننده بارلغى كتابلرده كورلدى صوغقى زمانلر
 ده مسلمانلردن بابلر كوبايوب فقر الر از ايديعى سببلى
 اول اشلر شول برنك حكومتى طرفندن لمصلحة
 ميدانغه چعارلغان بر اش بولورغه كرك . چونكه
 قربان كيسوچيلر كوب بولوب كيسكان قربانلر نك ايتلرن
 آشاوچى فقر الر از اولديغدن كيسلگان قربانلر تعفن
 ايدوب صاصوب حفظ صحت جهتنندن بو اش ضررلى
 بولغانلقدن حكومت اول كيسلگان وايتى النماغان
 قربانلرنى كومر گه امر ايتكان . وشول امر بوينچه حالا
 اول اشلر شولاي دوام ايتوب كيلدر .

اگر در بر بر یگز گه اشانچلی بولسه کز امانت آغان کشی (بورچلی کشی) امانتنی ادا ایتسون (بورچنی کامل اوته سون) الله دن قورقسون دیسکدر. شولای بولغاچ اشانچلی کشیلر گه بورچنی هجتنسز بیروده درست بولغان بوله در. تیک بورچلی کشی سوکنندن انکار قیلسه بورچ بیر وچینک اوزینه ضرر بوله چقدر. شوندمشقه گناه یوقدر.

۲نچی سوالنک جوابی فرض ده مداینه در. انده ده هجه الو کور کم اشدر. آلماسه ده یاریدر. تیک فرضه مدت یوقدر یعنی فلانچه وقت ده تولهرسک دیب وقت تعیین قیلویار امیدر. (وعلی اعتبار الانتها لایصح لانه بصیر بیع الدرهم بالدرهم نسئته وهوربا) هدایه یعنی فرض نك آخری اعتباری برلن وقت تعیین قیلو درست تو گلددر. چونکه اول وقتده درهمنی دره مکه نسئته گه بیر لگان بوله اول ایسه ربابوله. ربا درست تو گل ایدی بنامعلیه فرضه وقت تعیین قیلوده درست بولمی دیهک بوله در.

اشکال گه جواب

اوتکان نومیرده اشکال عنوانیله آخوند و مدرس داملا زاهد الله حضرتنک و مشاوره عنوانیله داملا صادق حضرتنک تنبیه عالیاری درج ایدلگان ایدی بو حضرتنک هر ایکوسینه رحمتلر تشکرلر ایتمز. شونک ایله برابر اوزمنک کوب یلدر دنبرلی بیروب کیلگان ۳۳نچی نومیرده گی جوابه زنی اوز مزجه بیک طریشوب قات قات کتابلرغه مراجعت ایدوب اوز مطالعه مز گه بناء شول جوابه زنی حق دیب بیلوب یاز اکیلدک.

محترم زاهد الله حضرتنک اشکالنه کتور دیکی عبارات فقیهه لرینک بعضیسی ظاهر ده آنک مدعاسته موافق کور نسده بز نك مطالعه مز گه بناء آنک کوبسی بز نك مدعایه گه دلیل بولورغه یارار لقدر. اول عبارلر حقنده غی سوزلر مزی صوگه راق قالدیروب بز باشلاب اوزمنک مدعایه گه دلیل ایتدیکنمز فتح القدر عباره سنده اوز مطالعه مزی تکرار ا عرض ایدوب شول حقه بر آز تفصیل ایتمک بولدق. شاید عرض ایتدیکنمز مطالعه نك خلاف حقیقه اولدیغنه قناعت ایدر لک دلیللر کورسک هیچ شبهه سنز تنبیه عالیاریله متنیه اولوب بیر گان جوابلر مزی نك خطا ایدیکنی اعلاندن کیرو تور مایه چقمز. بز نك حاضر گه ایته تورغان سوزلر مزی شویلدر:

امام اعظم نك دلیلی فتح القدر ده بیان قیلنغانچه بولغانه تاتارچه سی شولایغنه بوله: اجاره گه بیر لگان جیر نك عشری موجر گه بدل ایجار دن لازمدر. زبیرا جیر زراعه ایله نماع حاصل ایتدیکی کبی اجاره گه بیرو ایلده نماع حاصل ایتدر. شولای بولغاچ زراعه برلن آشلق مراد و مقصود بولغان بوله در. شو حالده جیر نك حقیقی اجرة مقصود بولغان بوله در. شو حالده جیر نك حقیقی نماسی مستاء جر گه بولسه ده معنوی نماسی موجر گه بولغان بوله در هم اول نمانی موجر ملک لنگانده. شولای بولغاچ عشرنی موجر گه واجب دیب ایتوتیوشلی بوله در.

ایندی بو دلیلده امام اعظم حضرتلرینک ملاحظه سنه آلدیغی ودقت ایتدیکی اوچ نرسه بار. برسی: جیر نك ایکی تورلی یعنی زراعه برلنده ایجار برلنک استنماسی: ایکنچیسى شول نمارنک مقصود بولولاری. اوچونچیسى معنوی نمانک (بدل ایجار نك) موجر گه ملک بولویدر. مونه بو اوچ ماده ده هر تورلی تجویزلر قیلورغه اورن بولسه ده هموما اهل علم

ايندى محترم حضرتنك استشهادلرينه (اوز سوزنى قوتلو و گه كيتور گان عبارات فقهيه لرينه) كيمسك توضيح دن نقل ايتديكى عباردهسى شودر: (وللعشر الارض النامية بحقيقة الخارج وبهذا الاعتبار هو مؤنة الارض قوله وهو تبع حال من الخارج عبادة اى العشر عبادة لان العشر جزء من الخارج فاشبهه الزكاة فانها جزء من النصاب) بزنگ نسخه مزده ٥٦٧ نچى صحيفه ده.

بو عبارده محترم حضرتنك فائده بيره تورغان سوز بلسكه (وللعشر الارض النامية بحقيقة الخارج) ديگان سوزدر. بو ايسه حضرت بيك يا گليشقان بوله. چونكه حقيقة الخارج ديمك وجوب خراجك سبب بولغان تمكّن گه مقابل ديمك كندهدر. يعنى مشرنك وجوبنه تمكّن گنه يتمى بلسكه حقيقة خارج لازمدر. اول خارج حقيقى بولسه ده ممكن بدل ايجار كى معنوى بولسه ده ممكن.

بلسكه حضرت بو عباردهنك (لان العشر جزء من الخارج) ديگان جمله سنى اوزينه فائدهلى كوره تور. غاندر. بو ايسه بزنگ آكلومزغه كوره حضرتنك تاميله ضررينه شهاده بيرهدر. چونكه عشر جزء من الخارج بولسه، جبر اياسى زيدنك كيسه سنده گى باقر آنچه لارنى، يا كه زيدنك ايزار نداغى كجه لارنى زيدنك جبرينه صاچلوب اوسوب بكرنك ابنارينه كر گان بغدادلرنك جزئى ديب نچك ايتور گه كرك؟

بدايح عبارده سينه كيمسك اولده شودر: (لان الواجب جزء من الخارج وايجاب جزء من الخارج ولا خارج معال) بو عبارده بزنگ آكلومزده حضرتنك سوزينك تاميله خلافتى يعنى بزم سوزمى مثبت كى كورندهدر. يعنى اجاره صورتنده عشر خارج معنوى نك جزئيدر. ديه كدر. يوقسه جبر اياسينك كيسه سنده گى آنچه سى ويا خود باشقه بر نرسه سى بكر آغان بغدادى نك جزئى ديمك تو گلدر ديمز. بدايح نك ايكنجى عبارده سينه كيمسك: (ان الخارج

آطالغاناردن و خصوصا محترم حضرتن دن اوتنه من محض اظهار حق ايجون اشبو ماده لر گه صرف ذهن ايتولارنى. بزنگ فكمز گه كوره رهم واقعه ده قطعا شولاي ديب بيله من) اگرده امام اعظم حضرتلرى بو دليلى ايله حقيقى خارجنك عشرنى موجر گه ايجاب ايتو مقصود بولسه ايندى ارضه ايكى تورلى نما و اول نهارنك مقصود بولولرينى و معنوى نماز نك موجر گه ملك بولونى ذكر ايتار گه ملاحظه و دقتك آلورغه هيچ بر لزوم يوق ايندى. چونكه بو اوج ماده نك هيچ بر سينك زيد آغان بغدادينك عشرنى جبر اياسى بكر. گه ايجاب ايتو گه سببى علينى و باعثلكى يوقدر.

اما بز ايتكانچه بولغانده يعنى امام اعظم بو دليلى ايله خارج معنوى يا خود ايكنجى تعبير ايله نما معنوى بولغان بدل ايجار نك عشرنى موجر گه ايجاب ايتو مقصود بولسه بو اوج ماده نك اوجوسينه مالا بد منه جمله سندن بولهدر. اول تقديرده طريق استدلالنك خلاصه سى شولاي بوله: جبر زراعة ايله نما طابقان شيكلى ايجار ايله نه نماطابا. زراعة ايله نما مقصود بولغان شيكلى ايجار ايله نه ماده مقصود بوله. زراعة نماسى زراعته ملك بولغان شيكلى ايجار نما سينه موجر گه ملك بوله. بناء عليه اجاره گه بيرلگان جبر الارض النامية بالخارج المعنوى بولده خارج معنوينك عشرنى بيرو لازم بوله. خارج معنوى موجر ملكى ايندى آنك عشرينه موجر گه لازم بوله.

مونه بز امام حضرتنارينك ملاحظه و دقت ايتديكى اشبو اوج ماده ده فكمز مرنى بورتوب فتح القدير عبارده سنى اوزمز آكلانچه شوشى طريقه مطالعه ايدوب ١٩٠٧ نچى يلنك ٣٦ نچى نوميرندن باشلاب بر نچه دفعه لر جواب بيروب كيان گانمز البته هر كم اوز خزينه سنده اولانى صرف ايتهدر. بزنگ خزينه - مزده ده شول شونى هم صرف ايتدك.

للمواجر معنى لان بدله وهو الاجرة له فصار كانه زرع
بنفسه) نك معناسى حضرت اينكاچه بكر صاچوب آغان بغدادى
معنا جبر اياسى زيدنى در. يمك نوگادر بلكه معنوى
خارج بولغان بدل ايجار جبر اياسى زيدنى در ديمكدر
چونكه حضرت يازغان عبار دن دورت سطر غنه مقدم
(وكذا ملك الاض ليس بشرط لوجوب العشر و انما
الشرط ملك الخارج) ديگان عباره شولوق بدايع عباره
سيدر ايندى وجوب عشر گه خارجنى ملك له نو شرط
بولسه، جبر اياسينك ملكند بدل ايجار دن بشقه نرسه
يوقدر. بناء هليه جبر اياسينه قاراغانده خارج معنوى
بدل ايجار بوله. شولاي بولماچ عشرده جبر اياسى
مالك بولغان خارج معنوى (بدل ايجار دن) جغارغه
تيوشلى بوله. بوايسه عين بزم مدعماز ايدى هم بدايع
نك شول جلد يك ۶۲ نچى صحيفه سنك (ولا بى هينفة عمومات
العشر الا ان ملك الخارج شرط) ديگان عباره بار. بوعباره
گه كوره زيدنك وصاچوب اوروب آغان بغدا بى
جبر اياسى بكر كه ملك بولماچ جبر اياسينه آنك
عشرنى بيرو گه ايجاب ايتو اورنسر كررند در.
چونكه شرطنك خلافتده بوله در.

شولوق بدايعك ۶۳ نچى صحيفه سنك (فصل و اما صفة
الواجب فالواجب جزء من الخارج لانه عشر الخارج
او نصف عشره و ذلك جزء الخ) عباره سنه بناء عشر
ديگان نرسه خارجنك جزئى بولورغه تيوشلى بوله
اجاره صورتنده اش بز ايتكاچه بولماسه، عشر ديگان
نرسه خارجنك جزئى بولمى غنه توگل بولوى متصوده
بولمى. چونكه اول وقتده خارج جبرنى اجاره گه ألوب
صاچكان زيدنى بوله. عشر ايسه جبر اياسى زيدنك
كيسه سنده گى افچه ياكه آبز ارندمغى صارقى بوله.
شولاي بولماچ عشر خارجنك جزئى بولوى اصلا متصور
بولمى.
اما بز ايتكاچه بولغانك عشر خارجنك جزئى بوله غنه

چونكه جبر اياسينه نسبة خارج بدل ايجار بوله عشر
ايسه شول بدل ايجار نك جزئى بوله،
ايندى بدايعك (ولا بى حنيفة ان الخارج للمواجر
معنى لان بدله وهو الاجرة له فصار كانه زرع بنفسه)
عباره سى نك معناسى امام اعظم ايجون دليل شول؛
خارج بحسب المعنى مواجر نكى بوله چونكه اجرة
بولغان خارجنك بدلى آنقى بوله ديمكدر، بو عباره ده
محترم حضرت مدعاسنه دليل بولورلى بر نرسه ده
كورمى. چونكه اجرة نك خارج معنوى بولوينه خارج
حقيقى نك عشرنى آندن بيرو لازم توگادر.

بدايعك ۳ نچى عباره سينه كيلسهك شودر. (واو
غصب غاصب ارضا عشرية فزرعها فان لم تنقصها الزراعة
فالعشر على الغاصب فى الخارج لا على رب الارض
لانه لم تسلم لها منفعة كما فى العارية وان نقصتها الزراعة
فعلى الغاصب نقصان الارض كانه اجرها منه وعشر
الخارج على رب الارض عند ابيحنيفة رحمه الله تعالى
وعندهما فى الخارج)

بوعباره ده بارى ضماندن عشرنك تيوشلىكى چقا اما
اول عشر اولكى عباره لر گه بناء جزء الخارج بولورغه
تيوشلى بوصورتده ضمان جزء الخارج الحقيقى بولوى
متصور توگل، شولاي بولماچ بدل ايجار اورننده
بولغان ضمانتى خارج معنوى حساب ايدوب شول
ضمانك عشرنى بيرو تيوشلى لك متبادر بوله در.
در البجار عباره سى ايسه مزارعة حقتده اولديغندن
اجاره صورتنده آنك دخلى يوقدر. رب ارض غه اجر
مثل تيسه ده اول كينه عين خارجدن چقادر. شولوق
عين خارجدن عشرنى بيرو در، الميزان الكبرى
ورحمه الامة مؤلفلى شافعى لردر.

فتح القدير عباره سنده كى (فكان النماء له معنى) جهله
سنده گى (معنى) قيدنى محترم حضرت له گه قيد ايتده در.
ده بز گه بعث ايتده در. هالبوكه بز آنى النماذن تميين

ديمزده (فكان النماء المعنوي له) قوه سنده ديمز. اول وقت محترم حضرتنك بعثي كيلميدر.
(فكان النماء له) ده گي نهادن مراد البته خاص نما (اشلق صاحب لنگان و اشلق النغان بركت ناسي) مراد در. شولاي بولغاچ محترم حضرتنك چادر قورور ايچون مال ياتقورور ايچون اجاره گه بيمر لنگان بوردن ده جبر اياسينه عشر لازم بولسه كرك ديگان بعثي كيلمي قالادر.

خير الدين الرملي حضرتلر بركت عبارت سني مطالعه ده محترم حضرت ارتقراق آغه كينكان كبي طويوله انك مطالعه سينه بناء براو وقف بركي اجاره گه آلب شول بركه هر يلني اشلق صاحب لنگان بوله. هر يلني آغان اشلق برصوم آتمش تين لك بولغان بوله. شول برصوم آتمش تينك اشلقنك عشرى بولغان اون آلتى تين ني متولى عشر گه بيمر كيلگان بوله فقط محترم حضرت دن بو سوزنك چغوى بز گه بيك عجب طويوله چونكه برصوم آتمش تينك حاصلات ايچون اجاره گه جبر آلو، آنى سورو صاچو، اورو، جيشدرو بك عقللى كشي اشى بولماسه كرك.

بو اغان شول بركي هر سنه اجاره گه بركمي غروشقه بيمر كيلگان هر يلغى عشر ني ده ايكي غروش بيمر كيلگان نده شول مسئله ده خير الدين الرملي حضرت تارندن فتوا صوريلر بعثي شول متولى بيمر كيلگان بدل ايجار نك عشرى ايكي غروش عشر گه حساب بوله آلامى نده جبر ني اجاره گه آلو چيلر دن عشر آلورغه تيوشلى مي؟ ديب صور اغانلر اولده شول ايكي غروش عشر گه حساب بوله مستاجر لردن عشر صور ارغه هيچ كمنك حقي يوق چونكه امسام اعظم منهنده عشر موجد گه تيوشلى ديب جواب وفتوا بيمر گان مونده شبهه گه برده اورن يوق.

محترم حضرتنك خير الدين الرملي عبارت سني كى (نظير ما عليها) گه (مقدار ما عليها) ديب معنا بيروى ده يخشوق عجب لدرر لك اشدر چونكه نظير نك مقدار معناسنده بولوى هيچ بر اغه كتابنده كور نمدى. بلكه نظير مثل وشبيهه معناسنده در شو حالده مذكور عبارت نك معناسى شويل اوله در، بروقف بركنك متولى سي جبر اوزرينه لازم بولغان عشر نك مثلى وشبيهه بولقان ايكي غروشنى بيمر سه عشر نك مستاجر لردن عشر صور اوغه حقي بوله مي يوقى ديمكدن عبارة بوله در چونكه عشر جبر اياسينك ذمه سينه لازم بولغاچ اول ني بيمر سه ده ذمه سينه لازم بولغان نر سه نك مثلى بيمر در. يا خود عشر گه ديب ني بيمر سه ده ذمه سنده گي نك مثلى نظيرى بوله در محترم حضرتنك يازغان سوزلرينه قارشو يازيله چق سوزمزشونده تمام. ايندى اوز مدعا مزكه فائلكلى بر عبارة فقيه ني يازوننده مناسب كوردك عبارت شودر: (وفى بيع الوفاء بعد التقابض ان لم تنقص الزراعه فالعشر على المشتري وان نقص فعلى البايع العشر والخراج لانه بمنزلة الرهن والرهن لا يملك الزراعه فاشبه الغصب ولا يتفاوت ما اذا كان العار ج قل او

خصوصا اول بركن هر يلنى برصوم آتمش تينك بغداد بنك چغوب تورو، هيچ آرتماوى يا كه كيهومارى بيگراك عجبدر. خير الدين الرملي مسئله سى بز نك ١٩٠٧ نچر يلنك ٤١ نچى نومير دين و معيشت ده بيان وتفصيل ايدلگانچه بولوى ظاهر متبادر در. يعنى اسياي عثماننده بركي دونيم حساييله يوروتلر. بر دونيم مك آلتى يوز مربع آرشين بركي. شول بركي اجاره گه بيمر گان ده بر صاچو گه بركمي غروشقه بيمر لر. بز نك روسيه آفچاسى ايله برصوم آتمش تين بوله. مونه ابتداي خير الدين الرملي مسئله سى بولاي بولورغه تيوشلى بوله بر متولينك بر دونيم وقف بركي

كثير كما في الاجارة) بزازية بهامش الهديه ج ۴ صهيفه ۹۲.
بوعبارە گە قاراغاندە اجارە صورتندە خارج حقيقى
كوب بولسون، آز بولسون عشر ا كذا قاراب متفاوت
بولماسقە تېوشلى بولدر ا گرده محترم حضرت ايتكانچە
عشرنى حقيقى خارجدن لازم ديسەك عشر خارج حقيقى
بىك كوبلگىنە از لغينە قاراب متفاوت بولمى حالى
يوقدر. شونك ايچون بوعبارەنك (ولا يتفاوت ما اذا
كان الخارج قل او كثير كما في الاجاره) جەلسى بزىك
مدعامز گە بىك اتمانچى دليل بولوب كورنەدر.

ايندى بومسئله بر دىنى مسئله در الله تعالى ذبح
وضالدين اوزى صافلاسون. بو يازدقلمزدن مقصد
مجرد حقلقنى اوستكە چغارودر. بوسوزدندە مرادمز
حقلق غين اليقين بزم طرفەزدە ديمك دگل بسارى
تصادم افكار ايله يازشە يازشە تورغاچ قايو طرفە
بولسەدە حق و حقيقت ميدانغە چغار ديمكدر.

موسى نىڭ خرافاتى

(كىمگە فتنە بولغان ايسكان؟)

(الدين والادب) نىڭ ۱۶ نچى نومبىرنە گى بر
مقالەدە ياز لىد يقينە كورە، موسانىڭ خرافاتلىرى بىك
يخشى تحقيقلى اثرلر بولوب، جەلاغە فتنە بولسەدە،
ھەمەلر آندە فكلرلر يورتكان ايكانلر. ما شاء الله ما
شاء الله مونه نى قدر تحقيق؟ جەلاغە فتنە بولوب ھەمەلغە
بىك ھىبىت فكلرلر بىرگان ايكان و حالانكە موسانىڭ
خرافاتلىرىنىڭ خلاف شرع، و مخالف ما عليه جەمىع
فرق اسلاميە بولغان كفر و زندقە ايسكانلىكىنى اىك
اؤل اورنپورغ امام و مدرسارى، و آنلردن قىالە

روسىيەدە بولغان مسلمانلارنىڭ اىك دىانتلى امام و ھەمەل.
لرى تورلى مقالە و رسالەلر يازوب آكلانتقان ايدىلر.
بو خصوصە اىك كوب يازغان كشىدە الشىخ مراد
افندى حضرتلىرى ايدى ايندى «الدين والادب»
دە گى مقالەنىڭ بو سوزىدە قاراغاندە، موسانىڭ خرافاتى
فتنە بولغان جەھاللر، اوشبو دىانتلى ھەمەلر و شىخ
مراد افندى بولوب فكلر يورتكان ھەمەلر: شوراپى
و وقتچىلر بولادر. مونه مونيڭ اوشبو دىانتلى ھەمەل
وشىخ مراد افندى حقندە نى قدر اھانت و تحقير بو.
لدىغى ھەر كىمگە معلوم بولسە كىرك. «الدين والادب»
مدير و محررلردن بو ايشنىڭ صدورى بردە ايس
كىتارلك ايش توگلدەر. چونكە موسانىڭ خرافاتى
«چن فلسفە» و چن مەناسىلە = مسئله علميە « دىب كو كىگە
كوتاروب وقت غزىنەسىنە يازغان، و آنى خلقغە بو.
تدبىرغە جان كوچى ايله طرشقان و آنى رد ايتكان
دىانتلى ھەمەلنى تھىبىل و تحقير ايتكان كشى «الدين
والادب» مديرىنىڭ بر نچى خلقەسى بر ھان شرف ايدى.
بىت سايە كسىم واندازە اوست

قامتش چندان باشد چندانىم
وفتنچە شا كرد البتة استاذنك كولاكە سىدر.
موسانىڭ خرافاتى استاذنك اعتقادندە شولاي بولماسە
ايدى شا كر دىنگدە آنك حقندە اعتقادى بولاي بولماس
ايدى. مونه شونىڭ ايچون «الدين والادب» بو
مقالەنىڭ درج اولنماسى «الدين والادب» مديرىنىڭ
موسى، و آنك خرافاتى حقندە اعتقادىنىڭ نىچوك ايكال.
نىلكنى آچىق كورساتسە كىرك. چونكە ھىچ بر مەجلە
و جريدە مديرى اوزىنىڭ اعتقاد و مەسلىكىنە مخالفى
بولغان مقالەنى درج ايتەس. بز مونيڭ بولاي بولغاننى
اوادانوك بىلوب طور ايز موني يازودن مقصودىدەن
«الدين والادب» مديرى حقندە حسن ظنلرى بولغان
كشىگە آنك شولاي بولغاننى آكلانمەدر. بونلارنىڭ

برى، و برنچيسيدہ شيخ مراد افنديدر. چونکہ بو ذات هر وقت و هر يردہ مدير مذکورنى حددن زياده مافتاب، آنى کوکارگه قدر چيقاروب آثا دائما آ گيمنتك ايتمکدهدر. شيخ مراد افندينك موى کوردکن صکرده مدير مذکورگه بولغان حسن طنى بافى قاله چقميدر؟ و «الدين والادب» نى مجله مليه و دينيه ديه چکيدر؟ و اوزينکده موسانك خرافاتى قتنه بولغان جهلادن بولووينه راضى بولاچقميدر عجباً؟ عجب توگل (حك للشىء يعنى ويصم) حديث شريفدر. فقط شونيفغه ايتهمز كيلدر که بولاي بولغانده شيخ مراد افندى؛ داملا ايشمهد حصرتنك «مراد افندى پوراوايلارغه صانيلغان» و دين معيشتنك «مراد افندى ساده دل» ديگان سوزلرينى اعتراف ايتوب آلاغه آچولانماسقه تيوشليدر. چونکہ بو قدر تحقير و اهانتکه صانيلماغان، و ساده دل بولماغان كشينك توزماوى هر كيمگه معلومدر مونه عرب شاعرى مونك كيك يردہ نينداى هيبت و قيمتلى سوز سويلمشدر شعر:

ولايقم على ضمير اديه * الا الاذلان غير الحى والوقت
هذا على الدلمر بوط برمته * وذا يشيح فلايرثى له احد
مونه موى ايكنچيسى بيگراك هيبت بيك آچق
قبلوب اينكان ايكان. شعر

اذا انت ام تنصى اخاك وجدته * على طرف الهجران
ان كان يعقل * ويركب حد السيف من ان تضيئه *
اذا لم يكن عن شفرة السيف مزحل.

برنچى اديدهز صانالغان مراد افندينك بولاردن خبرى بولسه كيرهك. الى بوغنه توگل «الدين والادب» اوزغان بل ايكنچى دفعه چيفا ياشلاغاچك ٨نچى نوميرنك موسانى مرجانى برله ير درجهده برنچى محققلردن صانامشدر شيخ مراد افندى رضا فازينيدہ بيك كوب وقتلر عاقل، داهى، ملت پرور، ترقى استر، فلان توگان ديب مافتاب، آنى يمانلاغانلر برله تهريشوب

صوغشوب آثا آ گيمنت بولوب يورگان ايدى. آخرنك موسى خرافاتى ظهور ايتوب رضا قازى آنى مافتاب كوكلرگه قدر چيغاررغه جان كوچيله طرشقاننى كور. گاج آنك نيندى اعتقادده بولغاننى، و اوزينك آنك حقنده ياشلش اعتقادده بولغاننى بيلوب شهر.

من يحمد الناس ولم يبلهم * ثم اذ اجر بهم يندم
وقفنچه قيامتکه قدر اوكنچى توگانمسلك بولغان ايدى.
«الدين والادب» دهده موى كور گاج آنك مدير يندكده نيندى اعتقادده بولغاننى بيلوب طريق حقه مهتدى بولور ديب اميد ايتهمز احتماليكه بعض كشييلر «بومقاله نى محرر» مديرنك خبرى بولميجى و آثا كور ستمه بچيگنه درج اينكانلر درديرلر. ا گر حقيقت حال بولاي بولسه، مدير مذکور شول اعتقادده بولماسه «مذکور مقاله مينم علم، و خبرم بولمادن يازلمش، مينم آثا رضالغم يوق، مين اول اعتقادده توگل من ديسب مجله سنده بيان ايتسون. بز آگاهه راضيبز. ا گرده بولاي بيان ايتمه سه اول كشييلرنك مذکور سوزلرى خلاف واقع بولوب بز نك آنك حقنده بولغان اعتقاديهزنى اوزى تا كيد ايتمش بولور (من افام نفسه فى مقام التهمة فلايلو من الانقسه) و فتنچه ملت حضورنده بزنى عيبلنى ايتمكگه حقى قالماس. آنك حقنده بز نك اعتقاديهز حق، و ملت حضورنده يوزيهز آق بولور ديسب بو مقاله نى تمام اينايك. والله ولى التوفيق.

ملت و «زارى» غه زار

(باشمى ٣٩ نچى نوردہ)

(عن ابن عباس رضى الله عنهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم انه قال ان فى الاذان عشر كلمات

من الكفر من قال ذلك فهو كافر بالله العظيم (بو
قصدا ايتوگه محمول بولسه كراك) الاولى مدالاف
من الله والثاني ان يقول ا كبار بمد الباء والثالث ان
يقول اشهاد بمد الهاء والرابع ان يقول اشخد بالحاء
والخامس ان يقول لا اله الا الله بلا تشديد والسادس
ان يقول محامد بمد الحاء والسابع ان يقول حاي على
الصلاة بمد الحاء والثامن ان يقول كذا في على الفلاح
والناسع والعاشر ان يقول فيهما بلا تشديد) يعنى
فوائد الفقهاء دن نقل قباوندقنه بناء روايه قباوندى
ابن عباس حضر تارندن اول روايه قبله رسول الله
صلى الله عليه وسلم دن درستلنده اول ايتدى :
اذان ده كفرن اون كلمه باردر بر او شولارنى ايتسه
اول عظيم بواوچى اللهغه كافر دور، ديب اول الله
لفظى دن الفنى مد قباو صوزو ايكنچى ايتماك ا كبار
ديب باعنى صوزب اوچنچى ايتمهك اشهاد ديب هانى
صوزب دور تنچى ايتمهك اشخد ديب خا ايله بشنچى
ايتمهك لا اله الا الله تشديدسن آلتنچى ايتمهك محامد
ديب حانى صوزوب يدنچى ايتماك حاي على الصلاة
ديب (ح) نى صوزوب سگزنچى ايتمهك اوشانداق حى
على الفلاح ده توقزنچى اوننچى ايتماك بو ايكاونده
تشديدسن يعنى ايكى حى ده تشديدسن ايتو ديماك
بولادر بو حديث بيك يكل ومعنى ده بيك آچق بولسه
ده مجله ده بولغاچ كوب كشى نك قولى نه توشارده
همهسى اهل عام بولوب بتماز ترجمه سينه محتاج -
لاريد بولور آلا او قورلارده خطالارى بولسه
درستلارار اميدى ايله ترجمه سنده يازونى مناسب
كوردم. اذان ايسه فقط يدى سگزن كلمه دن تركب
قيلامش آنى درستلهمك ممكن بولور اما باشقه چه
علم تعصيل قيلمق وكلام الله نى خطا اوقى ايكان آنى
درستلهمك بروقت اوتكچاچ شا كردكه قارتلق زمانى
كيچكچاچ تعصيل بيك عسير تعصيل بعدنده زوالى بيك

يسير بواوى شرعة الاسلام ده (مثل الذى يتعلم فى
صغره كالوشم على الصخرة والذى يتعلم فى الكبر
كالذى يكتب على الماء) ديگان سوزدن مفهوم اولديغى
كبي تجربه ايله ده ثابت ايكانى هر كسه معلوم در شرعا
معتبر امام بولو اوچون عالم وقارى بولوى غنه كافي
بولمى بلكه عالم بولوى ايله مع علمه عامل وقارئى
بولسور. فاسق خصوصا صاحب بدعة وعلى الخصوص
بدعتى بدعة موضلة الى الكفر بولماسون ائى بولوب
متقى بولونى قارئى بولوب فاسق بولودن حتى ارتوق
كور مشلر نناك جامع الرموز ده ايتنه : (وعن ابى
حقص ان من يقرأ من الامى احب الى من الفاسق
القارئى) اما مبتدع حقنده كتب فقها ده عبارلر
بالانفاق بر مفهوم ده بولسه ده بواورونده شرح مختصر
الوقايه للعلامة مولانا على القارئى رحمة البارى نناك
۱۵۷ نچى صحيفه سندن كوچر دوم : (ثم صاحب الهوى
ان كان هواه يكفره لا يجوز الصلاة خلقه وان كان لا
يكفره يجوز ويكره كذا فى المحيط وروى محمد عن
ابى حنيفة وابى يوسف ان الصلاة خلق اهل الاهواء
لايجوز) انتهى ايندى اگرده مدرسه لرده شا كردنى
عالم وقارى وعلمى ايله عمل قباو غه عادة لندرور گه
طرشو ايله بر ابر حسن عقيدلى بولوينه اجتهاد
قباوب وبدعة وضلالت بولينه كيتوندىن غايتده صافلى
احتياط ايله تربيه ايدلارسه هر بر مدرسه لرده اوشبو
لرغه كامل اعتبار ايله حركه ايدلارسه انشاء الله
استقبالده شول مواضع مقدسه دن نياقت واهليتلى
امام لرى يتوشب هر بر مسجد ومحراب لار انوار
علميه دينيه ايله منور ومزين بولور شايد اوشبو
بيانات دان قارئين كرامه آچوق ظاهر بولغان
بولسه كيراك امامنى مدت ايله تعيين اصلاح
بولمى فننه وفسادكه سبب كنه بولوب آئمه نى
چن معناسيله اصلاح بوقاريدنه مذکور كيفيت ايله

آوروپا صوغشى

سردار اكرم اشتابندن

۵ نچى نويابردە پولشەدە ۋيسلا - ۋارتسا نهرلرى
 آراسىندە بزنك آلقى فرقلار تجاوز ايتوچى نيمسلىر
 اينە صوغشا صوغشا وزورا نهرينە - طابا كېتەرلر.
 نيمسلىر لەنجيتسە - آرلوف شەرلرى آراسىندە
 نقوب اولىگر ديلرو آلقى فرقلارن پيونتيك فالاسنە چە
 آغە بېردىلر. شرقى پروسىيەدە روس عسكىرى
 نيمسلىر نك صافلادىغى گومبىنين - انگير بورغ شەرلرى
 خطينە صوغشا صوغشا بارالر.

بو اورندە روسلر طرفندن آلتغان ترانشيلر دە ۳۰۰
 دن آرتق نيمس اولىگى تابىلى اوج آفيسار اسپر
 ئلە كدى.

مازور كوللرى خطندە روس عسكىرى نيمسلىر بىك
 چەنچىكى چىق استىكاملرىنە چە باروب يتدىلر. آندن
 اوتەر گە طزىشەلر. چىنستاخوف - قراقوف خطندە
 روس عسكىرى دشمان نك زور قوتىنە هجوم ايتدىلر.
 ۋلا اويس نام چىردە بر دشمان فرقهسى چىكلوب قاچدى.
 غالىتسىيەدە بز تدرىجىا قارپاط كېچىدارن آلامز.

بحرى گىنيرالنى اشتابندن - ۳ نويابردە ايرتە
 بلن ايباوا شەرىنە ايكى فرەيسر وىر نېچە پار اخود هم
 ۹ مېنانوسىسدىن عبارت گىر مانبا فرقهسى كىلدى. فلوط
 شەر وپورنقە آتدى، بر نېچە ىردە يانغىن چىقدى.

كافىكاز عسكىر ادرارەسندن

۳ نويابردە گە فارشى باطوم اوبلىستى چىگندە تورك

صوك آۋسترييا ايله گىر مانبادن باشقە مەلىكتار گە
 آنچهنى بانكەلر آرقلى جبارودە مەمكن .
 محررلر صودى - قرانى خطا باصدر وچى خارىطو -
 نف مېنىم ايضا ماتمنى باصمادىلر « دىب بولدىز »
 ايله قوباش « محررلردن صودقە بىر گانلىگى وقتندە
 مطبوعاتمردە كورولگان اىدى . بر نچى نويابردە
 قازان اكرورنى صودندە شونلرغە صود بولغان .
 ذكريا صدر الديننى صدر الدين افندى مقصودق ،
 هادى افندىنى بات نام دعوا وكىلى يافلاغان صودەر
 ايكسون عېبىسز تابقان .
 بو خبرنى يازغاندىن صوك « وقت » غرىتەسى
 علاوه ايتە:

« عادى بر روس تېپوغرافىيە چىسىنىك مسلمانلر نك
 مقدس قرانلرن اوزى تلاگانچە باصدر وپ ، اوزى نك
 مادى فائەسىنە قورال ايتووى ، آنك اوستنە مسلمان
 قلر نك غزىتە و محرر ارىنەدە بەيلانب آلارنى صودلرغە
 قارتدروب بورچووى هم بولارنى قزان شىكىللى
 مسلمانلر نك الك كوب ، بناء هلىه ايك نفوذلى بولورغە
 تېوشلى بر « مرگز » لرنە اشلەوى مسلمانلر نك عزة
 نفس ، حبىت ملىلە وحسىيات دىنىيەلرىنە يتماسلىك بر اش
 توگلدەر .»

= چىلەبى اويازى مديك قريەسندن خبر بىر ادىكىنە
 كورە مديك قريەسندە آخوند عبىدالله حضرت نك
 ولد نجىبى محمد هارون مخدوم ۲۴ نچى اوكتابردە
 چىلەبى شەرىندە قارالوب عسكىرلك كە پاراقسىز
 طابىلەش در . بوند اىن عسكىر كىرەك وطنمىزغە
 دشمان هجوم قىلدىغى وقتندە وطنمىزغە خدمت كە پارامى
 قالوى بارى تامسنى بولسەدە مخدوم افندى كىبى اهل
 علم و اهل دىانت نك ملت و وطنمىزغە عمر بوينچە خدمت
 ايتوى مەمكن اولدىغىدىن الله تعالى دن ثبات واستقامت
 ايله دىانت ، ملت ، وطن خادملىرىندىن بولوبىن صوريەز .

عسکری ناک قوتل ندیگی کورادی بونک بر نیچه مصادمه بولوب آلدی.

«آلتی چای» وادیسنه بر روس فرقه سی تور کلا که هجوم ایتوب چیکندی. ارضروم بولنده هم آنشو بولدی. روس صافچیلر تور کلا رنی چیکردیلر. ۲ نويا برده روس عسکری صوغشوب «دوتخ» قصبه سن آلدی. بو قصبه فرت وادیسینه بار اطورغان یواک مهم بر نویون در

«دوتخ صوغشنه تور کلا ۲۰۰ قدر اواک قالدروب کیتدیلر. باشقه فرقه لرده اوز گارش یوق.

اورمیه ۵ نويا برده کور دلا عسکر مز ناک هوملرینه چدی آلماعانلقدن واق فرقه لر گه بولینوب پارتیزان اصولی به یله نولر ایله بیک قیونلانوب اوکغایسزلق کینره لر. اوللر رنی طالبیلر. تور کیه یاغینه چغالر. تهر که ژهرده الیک روس عسکری طرفندن تار مار اینتگان کور دلا حاضر یاکاچته لر یا صیلر.

اورنبورغ خبرلری

پالیتسیه میستردن اعلان

شهر اوراملر نده آت برلن شهب و صافسز یورو ار سبیلی جیاولی کشیلر گه بر قضا وزیران کینماسون ایچون، اورنبورغ گو بیر ناسی باش ناچالنیگی چابا لر یینک امری بو یونجه توبانک گی نرسه لر نی اعلام ایته من:

اوز آتاری برلن یوروچی کشیلر شهر اوراملر نده اورتاچه بورتب غنه یورر گه تیوشدرلر. مطلقا اوراملنک اوک یاغندن یورر گه تیوش بر اورام ایکنچیسینه آرقیلی کیلنگان یرلرده، بر اورامدن ایکنچیسینه چغلان وقتلرده، بو چهاقلردن بورولغانده آتنی طوتوب، آتلاتوب غنه باررغه تیوش. بر اورامدن ایکنچیسینه بورولغانده اوراملنک یارطیسنه قدر باروب اوک یاغندن کینره گه تیوش اورام آرقیلی اوتکان وقتده، جیاولی کشیلر طابنالوخونی بولماسون ایچون آفرون آتلاتوب غنه باررغه تیوش. نیقولایوسکی اورامده آت بران یوروچیلر کوب بولغان وقتده آلدغیلردن اوزوب کینماسکه تیوش. اگر بره ونک آشغج باراسی یری بولسه اول کشی ممکن بولغان برنچی طقرفدن بورولوب نیقولایوسکی آرتنده غی اورامغه چغارغه وشوندن باررغه تیوش. لوخسکی ایزووشچیکلر هم لوماوای یامشیکلر کیرهک بوغاک ریده یازلغان قاعده لر نی و کیرهک اوزاری حقنده شهر اداره سی طرفندن چغارلغان مجبوری قرار لر نی یرینه یتکرر گه مجبوردرلر.

یوغارغی قاعده لر گه رعایه ایتمه گان کشیلر نظام بو بونجه تیوشلی جواب آستنده قالاچقلر.

اورنبورغ پالیسه میستری

لاباچیفسکی.

»و

ناشری محمدولی بن عبدالغنی حسینف .

Издатель Мухамедвалий Хусайновъ

محرری فیض خان داودف.

Отвѣтственный Редакторъ Ф. Даутовъ.

Тип. журнала „Динъ ва Магнеть“ Оренбургъ

دین و معیشت (فکر الزمان)

خط، ۹ نچی یل

۱۹۱۵ نچی یل اوچون

دوامی

دینی، ادبی، علمی و اقتصادی «دین و معیشت» مجله سینہ آبونہ دفتری آچیلدی. «دین و معیشت» مجله سی اوتکان سنده گی اهل قلم نك اشتراکی ایله، اولده گی کبک اول هفته گه بر، یلغه ۵۰ نسخه نشر اولنوب، محترم دینمز و آنک اهلنی حمایه یولنده دوام ایته چک.

«دین و معیشت» مجله سنده اولگی سنه لرده گی کبی مشتری یلر طرفندن صور انغان علمی، دینی و فقهی مسئله لرگه شرع شریفکه موافق جوابلر بیرله چک در. (مجله نك باصیله باشلاغان کونندن شوشی کونگه قدر ۲۳۰۰ قدر مسئله صورالوب، بار سینده شرع شریفکه موافق جواب بیرلمشدر.)

«دین و معیشت» مجله سی وطنز نك مشهور و مقتدر عالم لری طرفندن یازلغان دینی و ادبی مقاله لری ایله زینت لنوی ایله برابر، آنده عرض شخصیه دن عاری اهل سنت و الجماعت مذهبنی ترویج ایله یازلغان باشقه مقاله لر هم درج ایتهلر.

«دین و معیشت» مجله سنده بویل دینی و ادبی مقاله لر دن باشقه اورننك یتوینه قاراب، اقتصادی طبی و اول خواجه لغنه دائر مقاله لرهم درج ایتهلر چکلر در. «دین و معیشت» مجله سینك مندرجاتی بویل شوشی روشچه بولاچق:

مسئله لر (مشتری یلر نك سؤال لرینه جوابلر) دینی، علمی، ادبی، همده اقتصاد، طب و اول خواجه لغنه دائر مقاله لر (عادتده هر نومرده ۷-۸ مقاله) تورلی خبرلر، خارجی خبرلر، اورنبورغ خبرلری اداره دن جوابلر و اعلان.

«دین و معیشت» مجله سی اوزینك ۸ یللق دوامنده، هر بر مسلمان عائله سی اوچون کیره کلی مجله ایدکن ییک بخشی بلدردی. شوگا کوره اول مسلمانلر آراسنده کوب تارالورغه تیوشلی: آنی اولکانلر اوقوب دینی معلوماتلرون آتدراچقلر، یاشلر اوقوب روح لرینه و آخر تلری اوچون فائده لی آزی آلاچقلر.

«دین و معیشت» مجله سینہ مشهور عالم لرمز امام و مدرس لرمز همده ملالر بزقاتنا شالر آبونہ حق:

چیت ممالکتلرگه:

۶ صوم	یلغه
۳ صوم ۵۰	1/2 یلغه
۲ صوم	۳ آیغه

اورنبورغ وچیت شهرلرگه:

۴ صوم	یلغه
۳ صوم	۹ - آیغه
۲ صوم	۵ - آیغه
۱ صوم ۲۰	۳ - آیغه
۵۰	۱ - آیغه

1/2 یلندن کیمگه یازلماوچی شاکردارگه ۲۵ % اسکیده.

بو عدد برابرنده مشتریلر اوچون حاضرلنگن پیروثود بلانکه سی جبارله.

تیلگیرام اوچون: «دین و معیشت» آدریس: «دينъ ва Магистетъ», Оренбургъ, Контора журн. «Динъ ва Магистетъ», Оренбургъ, Магистетъ.

۱۹۱۵ نچی یل اوچون آبونہ قبول ایته باشلادی.